EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2013.9.25.
COM(2013) 656 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a textiltermékek lehetséges új címkézési követelményeiről és a textiltermékekben található allergén anyagokra vonatkozó tanulmányról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a textiltermékek lehetséges új címkézési követelményeiről és a textiltermékekben található allergén anyagokra vonatkozó tanulmányról

1. BEVEZETÉS

A textilszál-elnevezésekről és a textiltermékek szálösszetételének ehhez kapcsolódó címkézéséről és jelöléséről szóló, 2011. szeptember 27-i 1007/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet[1] (a továbbiakban: „textiltermékekre vonatkozó rendelet” vagy „rendelet”) az egyedüli olyan ágazatspecifikus uniós jogszabály, amely textiltermékekre alkalmazandó[2]. A rendelet megállapítja a textiltermékek címkézésére és jelölésére vonatkozó feltételeket és szabályokat, valamint a textilszál-elnevezésekre vonatkozó szabályokat. A rendelet valamennyi olyan termékre vonatkozik, amely legalább 80 tömegszázalékban textilszálakból készült, beleértve a nyers, félig megmunkált, megmunkált, félkész, félig konfekcionált vagy konfekcionált termékeket.

A textiltermékekre vonatkozó rendelet 24. cikke értelmében az Európai Bizottság 2013. szeptember 30-ig – adott esetben jogalkotási javaslattal kísérve – jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak „az uniós szinten bevezetendő lehetséges új címkézési követelményekről, hogy azok pontos, lényeges, érthető és összehasonlítható információkat nyújtsanak a fogyasztóknak a textiltermékek jellemzőiről”. A vizsgált kérdések többek között a következők: eredet-megjelölési rendszer, a kezelésre vonatkozó címkézés harmonizált rendszere, az egész Unióra kiterjedő egységes címkézési rendszer, az allergén anyagok feltüntetése, elektronikus jelölési és egyéb új technológiák, a nyelvfüggetlen szimbólumok, illetve a szövetazonosító kódok használata. Mivel a textiltermékekre vonatkozó rendelet 12. cikke előírja az olyan textiltermékek címkézését, amelyek állati eredetű, nem textil alkotórészeket tartalmaznak, megvizsgálták a bőrtermékek lehetséges címkézését vagy jelölését is. A Bizottságnak a rendelet 25. cikke értelmében tanulmányt kell készítenie annak értékelésére is, hogy van-e ok-okozati kapcsolat az allergiás reakciók és a textiltermékekben használt vegyi anyagok vagy keverékek között, és adott esetben jogalkotási javaslatokat kell előterjesztenie.

Ez a jelentés az Európai Bizottság megbízásából elkészített tanulmányok eredményein alapul. A tanulmányok a textil- és bőrtermékek különféle címkézési rendszereit, továbbá az allergiás reakciók és a textil késztermékekben található vegyi anyagok közötti ok-okozati kapcsolatot elemezték. A tanulmány eredményeiről széles körű vitát folytattak a tagállami szakértőkkel, az ágazati és más érdekelt felekkel, különösen a textiltermékek elnevezésének és címkézésének kérdéseivel foglalkozó szakértői csoport[3] keretében. A textiltermékek címkézésére vonatkozó tanulmányban figyelembe vették az Európai Parlament Belső

---

[1] HL L 272., 2011.10.18., 1. o., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:272:0001:0064:HU:PDF.

[2] A textiltermékekre vonatkozó rendelet 2012. május 8-tól hatályon kívül helyezte a 73/44/EK, a 96/73/EK és a 2008/121/EK irányelvet. A 2008/121/EK irányelvnek megfelelő és a rendelet hatályba lépése előtt forgalomba hozott textiltermékekre vonatkozó átmeneti időszak 2014. november 9-én lejár.

[3] A textiltermékek elnevezésének és címkézésének kérdéseivel foglalkozó szakértői csoport üléseinek jegyzőkönyvei a http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/documents/index_en.htm címen hozzáférhetők.

Politikák Főigazgatósága megbízásából 2010-ben készített tanulmány[4] eredményeit. Ez a jelentés figyelembe veszi a hatályos európai és nemzetközi szabványokat, ezenkívül a kis- és középvállalkozások (kkv-k) szempontjaira is kitér. A jelentés 2. fejezete áttekintést ad a textil- és ruházati iparról, 3. fejezete a lehetséges új címkézési követelményekre (24. cikk) vonatkozó összefoglaló értékelést tartalmazza, 4. fejezetében a vegyi anyagokra vonatkozó tanulmány (25. cikk) főbb megállapításait ismerteti, 5. fejezetében pedig következtetések találhatók.

2. AZ UNIÓS TEXTIL- ÉS RUHÁZATI ÁGAZAT ÁTTEKINTÉSE

Az Európai Unió formatervezett fogyasztói termékekkel foglalkozó ipara számtalan ágazatból áll, beleértve különösen a textilt és a ruházatot, a bőrt és a lábbeliket, a szabadidős termékeket (sportcikkek, játékok és gyermekjátékok) és az ékszereket, a lakásfelszerelést stb. Ezek az ágazatok több mint félmillió olyan vállalkozást ölelnek fel, amelyek aktív szereplői az értékláncnak (beleértve a formatervezést, a termékfejlesztést, a gyártást, a terjesztést és a kiskereskedelmet). Ezek a vállalkozások együttesen összesen kb. 500 milliárd EUR éves forgalmat bonyolítanak, és nagyjából 5 millió munkahelyet biztosítanak az EU-ban.

Az európai textil- és ruházati ipar rendkívül szerteágazó[5], innováció- és kreativitásvezérelt ágazat, amelyet jórészt kkv-k alkotnak: a cégek 2009-ben átlagosan 10 munkavállalót foglalkoztattak, míg az évtized elején még 18-at. Az ágazat 2011-ben több mint 185 000 vállalkozásból állt, amelyek Európában 1,7 millió főt foglalkoztattak, és összesen 152 milliárd EUR forgalmuk volt[6]. Az európai vállalkozások a fokozott globális versenyben egyre inkább a kutatás, fejlesztés és innováció (K+F+I) segítségével próbálják megőrizni és növelni fenntartható versenyképességüket. Miután az ágazatban az elmúlt több mint 15 évben radikális strukturális változások mentek végbe, a tevékenységek jelentős hányada a magas hozzáadott értéket képviselő különleges termékekhez kapcsolódik. A K+F+I terén kifejtett jelentős erőfeszítések megerősítették a textilipari vállalkozások tudásbázisát és fenntarthatóságát, különösen azokét, amelyek a keresletet mutató ágazatokban, konkrétan az egészségügyben, az építőiparban, az autógyártásban és a repülőgépiparban kínálnak „testre szabott” megoldásokat az új alkalmazások és szolgáltatások terén.

A textil- és ruhaipari ágazat az elmúlt 15 évben kb. 35 %-kal növelte energiahatékonyságát, mind gyártási egységre, mind hozzáadott értékre vetítve, ami jócskán meghaladja a feldolgozóipar egészének átlagát. Az ágazat a ruházat, a lakástextilek és a műszaki textilek piaci szegmenseit öleli fel, amelyek mindegyike egyenként az összes forgalom/árbevétel kb. 1/3-át generálja. Az EU-ban azonban az egyensúly a műszaki textilek javára tolódik el[7], és ez az a szegmens, ahol az EU-nak kereskedelmi partnereihez képest viszonylagos versenyelőnye van. A textil- és ruhaipari ágazat egésze a teljes feldolgozóiparon belül a hozzáadott érték

---

4 A textiltermékek címkézéséről szóló európai parlamenti tanulmány hozzáférhető a következő címen: http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201108/20110825ATT25276/20110825ATT25276EN.pdf.

5 Az ágazat a következő, szerteágazó tevékenységeket öleli fel: műszálgyártás, fonás (vagy az elsődleges szálfeldolgozáshoz kapcsolódva vagy a szövetgyártással integrálva), szövés (gyakran a festéssel és a végfeldolgozással integrálva) és kötés, illetve végfeldolgozás (beleértve a festést, nyomást, bevonatozást és laminálást is).

6 Forrás: Eurostat.

7 A műszaki textilek ágazatában kb. 15 000 vállalkozás hozzávetőleg 300 000 munkavállalót foglalkoztat. A főbb alkalmazási piacok a következők: mezőgazdaság, erdészet és akvakultúra; építőipar; a ruha- és lábbeligyártásban használt szerkezeti anyagok; geotextilek és műszaki tervezés; bútorgyártás és padlóburkolat; filtráció és az iparban használt termékek; higiéniai és gyógyászati termékek; járműalkatrészek és -felszerelések; környezetvédelem; csomagolás és tárolás; személyi és vagyonvédelem; sport és szabadidő.

3 %-át és a foglalkoztatás 6 %-át biztosítja. Az ágazat érzékelhető munkatermelékenysége a 2004 és 2009 közötti időszakban kb. 40 %-ról 46 %-ra növekedett. A beruházás hozzáadott értékre vetített mértéke stabilan 11 %-on alakult ebben az időszakban.

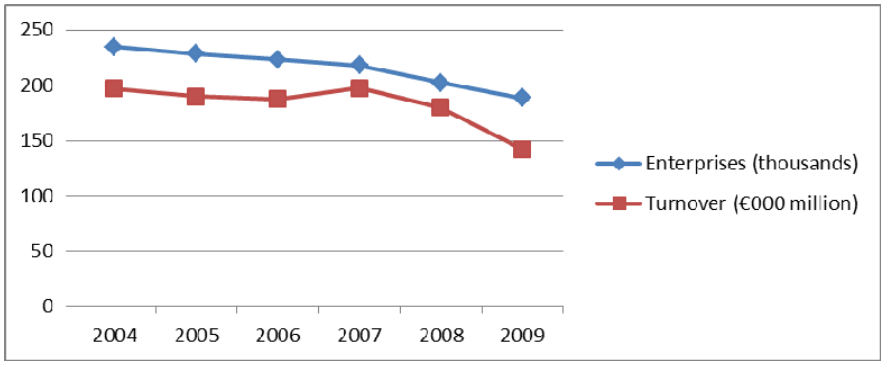

1. ábra – A vállalkozások száma és a forgalom a textil- és ruhaipari ágazatban (2004–2009)
Forrás: Eurostat

A textil- és ruhaipari ágazat öt évig tartó hanyatlás után a jelek szerint némileg magához tért a pénzügyi válság hatása alól, ezt a tendenciát azonban csak a 2012. évi adatok erősíthetik meg. A textil- és ruhaipari ágazat versenyképességét befolyásoló főbb tényezők és problémák más ágazatokéival azonosak. A finanszírozáshoz való hozzáférés különösen elengedhetetlen ahhoz, hogy a vállalkozások képesek legyenek a gyártó létesítmények korszerűsítésére és a meglévő vagy az új piacokra szánt, magasabb formatervezési tartalmú termékek fejlesztésére. A szakképzettség hiánya nem csupán a textil- és ruhaipari ágazatban, hanem a teljes feldolgozóiparban fontos probléma. Egyes kérdések, pl. a szellemi tulajdonjogok és ezek megsértése, olyan megoldásokat tesznek szükségessé, amelyek kifejezetten a textil- és ruhaiparra irányulnak és ágazatspecifikusak. A vállalkozások az EU-n belül visszaesett keresletet ellensúlyozandó úgy próbálnak továbblépni, hogy aktívan foglalkoznak technológiai és nem technológiai innovációval, magasabb formatervezési tartalmú, márkás és minőségi termékek kifejlesztésével, illetve exporttal. Az ágazat versenyképessége egyre javul.

3. A CÍMKÉZÉSSEL KAPCSOLATOS JELENLEGI HELYZET ÉS A LEHETSÉGES FEJLEMÉNYEKKEL KAPCSOLATOS MEGÁLLAPÍTÁSOK

Ez a fejezet a textiltermékek címkézésére vonatkozó hatályos követelményekről tartalmaz áttekintést, emellett pedig értékeli a lehetséges új követelmények szükségességét és azt, hogy mennyire kívánatos és megvalósítható a textil- és bőrtermékek címkézésének és jelölésének harmonizálása.

A textiltermékekre vonatkozó rendelet értelmében az EU-ban hozzáférhető textiltermékeken olyan címkét vagy jelölést kell elhelyezni, amely a rendelet I. mellékletében felsorolt textilszál-elnevezéseket használva ismerteti a termék szálösszetételét. Valamennyi szálkomponens elnevezését és százalékos tömegarányát csökkenő sorrendben kell feltüntetni. A szálösszetétel címkézésével és jelölésével kapcsolatos követelmények a legalább 80 tömegszázalékban textilszálakból készült textiltermékekre és textilösszetevőkre vonatkoznak. A rendelet a címkézés és jelölés más szempontjait nem szabályozza. A címkézési és jelölési követelmények nem vonatkoznak a bőrtermékekre[8], kivéve a lábbeliket,

[8] A kevesebb mint 80 tömegszázalékban textilszálakból készült termékek nem tartoznak a textiltermékekre vonatkozó rendelet, illetve a címkézési és jelölési követelmények hatálya alá. Ez vonatkozik például a 79 tömegszázalékban bőrből készült termékekre.

amelyekre a lábbelikről szóló 94/11/EK irányelv[9] vonatkozik. A textiltermékek egyes kategóriáira – többek között a szőnyegekre, más padlóburkolatokra és lakásfelszerelésekre – az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról szóló 305/2011/EU rendelet[10] is vonatkozik.

A lehetséges új címkézési követelmények szükségességét a Bizottság megbízásából készített tanulmányok alapján értékelik, és számos érdekelttel folytatott, széles körű vita keretében ellenőrzik és egészítik ki[11]. Mivel a címkézés lehetséges harmonizálására vonatkozó tanulmányok olyan megvalósíthatósági tanulmányok, amelyeket egy lehetséges hatásvizsgálathoz nyújtandó tájékoztatás céljából készítettek, több és tágabban meghatározott szakpolitikai lehetőséggel lehet számolni, mint egy hivatalos hatásvizsgálati szakaszban. Ezek a tanulmányok megfelelő áttekintést adnak az esetleges új követelmények lehetséges hatásairól és előnyeiről. A szemléletes példák lehetővé tették annak értékelését, hogy szükség van-e további megalapozott költség-haszon elemzésre.

Mivel a textiltermékekre vonatkozó rendelet 24. cikke értelmében a fogyasztókra irányuló[12] címkézési követelményeket az érdekelt felek bevonásával folytatott konzultáció keretében kell vizsgálni, a textilek címkézésére vonatkozó tanulmány[13] magában foglalt egy fogyasztói felmérést és az érdekeltekkel készített interjúkat is[14]; és a következők szerint értékelte az egyes címkézési és jelölési lehetőségeket:

(a) Eredetmegjelölési rendszer

Az eredetmegjelölés a fogyasztók érdekében áll. Jelenleg nincs aktualitása egy részletekbe menő vitának arról, hogy szükséges-e eredetmegjelölési rendszert belefoglalni a textiltermékekre vonatkozó rendeletbe, mivel nemrég került elfogadásra a fogyasztási cikkek biztonságosságáról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslat[15] amelyben a Bizottság olyan, az egész EU-ra és több ágazatra kiterjedő rendszert kíván bevezetni, amely a származási országra és más nyomonkövethetőségi szempontokra is kitér. Ezeket a fejleményeket számos érdekelt fél – többek között a textilágazatban is – kedvezően fogadta.

(b) A kezelésre vonatkozó címkézés rendszere

A fogyasztók a textiltermékek legmegfelelőbb kezelésének a feltüntetését tekintik a legfontosabb kérdésnek. Általában ismerik és képesek értelmezni a magánszektor által elfogadott jelenlegi címkézési rendszert. Ez az önkéntes és világszerte széles körben alkalmazott rendszer az érdekelt felek tulajdonában és ellenőrzése alatt áll, és alapját képezi az EN ISO 3758:2012 (Textíliák. Jelképekkel megadott kezelési útmutató) szabványnak és más rendszereknek (pl. az USA-ban). A (kötelező erejű) jogalkotási megközelítés várható előnyei csekélyek, és – attól függően, hogy a vállalkozások mennyire képesek a költségek kigazdálkodására – nem feltétlenül ellensúlyozzák azt a következményt, hogy a vállalkozások

---

9 HL L 100., 1994.4.19., 37. o., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1994L0011:20070101:HU:PDF

10 HL L 88., 2011.4.4., 5. o., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:088:0005:0043:HU:PDF

11 Ülések (3. lábjegyzet) és fogyasztói felmérés (14. lábjegyzet).

12 A 24. cikk (1) bekezdése: „hogy azok pontos, lényeges, érthető és összehasonlítható információkat nyújtsanak a fogyasztóknak”.

13 A textilek címkézésére vonatkozó tanulmány hozzáférhető a következő címen: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/files/studies/study-report-labelling-textile_en.pdf.

14 A textilek címkézésére vonatkozó tanulmányban foglaltak szerint hét tagállamban több mint 3500 válaszadó bevonásával végeztek fogyasztói felmérést.

15 Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a fogyasztási cikkek biztonságosságáról, valamint a 87/357/EGK tanácsi irányelv és a 2001/95/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről, COM(2013) 78 final, 2013.2.13.

esetleg a végső fogyasztókra hárítják a költségeket. A jelenlegi rendszer működését érdemes fejleszteni, lehetőleg a fogyasztói igények jobb kiszolgálásra törekedve, például új szimbólumok alkalmazásával, adott esetben pedig ismeretterjesztéssel (pl. a ruhák alacsony hőmérsékleten való mosását illetően), amit a magánszektor egyébként is megtesz.

(c) A méretre vonatkozó címkézés rendszere

A megfelelő méret meghatározása az egyik legfontosabb fogyasztói szempont. A fogyasztók ismerik az egyes meglévő önkéntes rendszereket, a vállalkozások és az állami szervezetek pedig átváltási táblázatokat bocsátanak rendelkezésre. A tapasztalt nehézségek ellenére európai és nemzetközi (ISO-) szabványokat dolgoztak ki, különös tekintettel az EN 13402 szabványra, amely kódolási rendszert állapít meg a ruhaméretek megjelölésére. Az egész Unióra kiterjedő egységes, szabványalapú rendszerhez képest egy kötelező rendszer kevesebb előnyt kínál. A hangsúlyt a folyamatban lévő szabványosítási tevékenységek végzésére és befejezésére kell helyezni. Az érdekelt feleknek és a hatóságoknak adott esetben támogatást kell nyújtaniuk a nehézségek leküzdése és egy szabványalapú rendszerrel kapcsolatos, szélesebb körű egyetértés megteremtése céljából.

(d) Allergén anyagok feltüntetése

Az allergén anyagoknak a textil késztermékekben való jelenléte és az általuk képviselt veszély számos fogyasztó számára fontos probléma. Jelenleg is vannak olyan önkéntes tanúsítási és címkézési rendszerek, amely a vegyianyag-tartalommal kapcsolatosak, és tájékoztatást adnak a fogyasztóknak az ilyen anyagok jelenlétéről (vagy egyes termékek esetében az ezektől való mentességről). Egyelőre azonban nem állapították meg a textiltermékekben előforduló valamennyi anyag tekintetében azokat a koncentrációs szinteket, amelyek az adott anyaggal érintkezésbe kerülő egyének csoportjaiban allergiás reakciót okozhatnak. Tudományosan megalapozott epidemiológiai adatokra lenne szükség. Bizonytalanság áll fenn emellett különösen a textiltermékek és a lakosság körében tapasztalható allergiák, a fogyasztók kitettsége és az egyes egyének allergiás reakciói során a dózis-válasz variabilitása, valamint a textil késztermékekben található vegyi anyagok közötti ok-okozati kapcsolatot illetően. Ezek a bizonytalanságok jelenleg kifejezetten akadályozzák azt, hogy a fogyasztók számára pontos, lényeges és összehasonlítható tájékoztatást lehessen adni a vegyi anyagok textiltermékekben való jelenlétéhez kapcsolódó tényleges kockázatokról. Az ilyen tájékoztatás akkor eredményes, ha valamennyi fogyasztó számára érthető és értelmezhető. Emellett megbízhatóbb és ellenőrizhetőbb információkra van szükség a megfelelőség igazolásához, a piacfelügyeleti ellenőrzések elvégzéséhez és a végrehajtási intézkedések meghozatalához. A hatályos horizontális jogszabályok, különösen a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról szóló 1907/2006/EK rendelet[16] (REACH) és az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról szóló 1272/2008/EK rendelet[17], illetve más (pl. kozmetikai termékekre, biocidekre, peszticidekre vonatkozó) jogszabályok megoldást kínálhatnak a textiltermékekben található egyes anyagok jelentette kockázat kezelésére.

(e) Elektronikus jelölési és egyéb technológiák, valamint a nyelvfüggetlen szimbólumok, illetve kódok használata (szálazonosítás céljából)

Számos új és innovatív technológia és információs eszköz – pl. 2D-kódok és RFID (rádiófrekvenciás azonosítás) – van jelenleg kereskedelmi forgalomban, és ezeket élelmiszer- és textilipari termékek körében is alkalmazzák. A nagyobb kiskereskedelmi vállalatok által a

[16] HL L 396., 2006.12.30., 1. o., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:396:0001:0849:HU:PDF.

[17] HL L 353., 2008.12.31., 1. o., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:353:0001:1355:HU:PDF.

készlet-, a megrendelés- és ügyfélnyilvántartás terén folytatott kísérletek érdekes eredményeket hoznak. Mindenesetre költséghatékonyabb és megfizethetőbb megoldásokra van szükség ahhoz, hogy ezeket a kkv-k is széles körben használják. A fogyasztókra irányuló (kötelező erejű) jogalkotási megközelítés előnyei láthatólag csekélyek, a költségek pedig továbbra is túl magasak. Az egyes vállalkozások számára lehetővé kell tenni, hogy több különböző, egymással versengő rendszer közül választhassanak.

(f) Más típusú címkézések és a bőr valódiságára vonatkozó címkézés

A Bizottság elemezte a rendelet 24. cikkében kifejezetten nem említett, más típusú címkézéseket is, különösen a biotermékekre, a környezetvédelmi, a szociális, valamint a gyúlékonysági és a valódisági szempontokra vonatkozó címkézést. A jelek szerint a fogyasztók ismerik a különféle hatályos szabványokat és nemzetközi, nemzeti vagy uniós rendszereket, pl. a biotermékekre vonatkozó címkézést (magánrendszer), a környezetvédelmi címkézést (az uniós ökocímke, Nordic Swan, Blue Angel stb.), a szociális címkézést (ISO 26000 szabvány). Számos környezetvédelmi címke jelzi már ma is a környezetet adott esetben károsító és allergiás reakciót kiváltó veszélyes anyagok használatának a korlátozását. A fogyasztóknak ezért nem fűződik jelentős érdekük hasonló címkézési rendszereknek a textiltermékekre vonatkozó rendelet keretében uniós szinten történő bevezetéséhez. Ezzel szemben a fogyasztók és a gyártók körében a bőráruk címkézésére vonatkozóan elvégzett felmérés[18] eredményei azt mutatták, hogy a bőr valódiságára vonatkozó címkét előnyösnek tekintenék. A Bizottság ezért nemrég hatásvizsgálati eljárást indított a különféle – többek között jogalkotási – szakpolitikai lehetőségek alapos költség-haszon elemzése céljából a bőr valódiságára vonatkozó címkézés területén. A Bizottság e hatásvizsgálat eredményei alapján eldönti, hogy szükség van-e uniós szintű fellépésre.

4. TANULMÁNY AZ ALLERGÉN ANYAGOKRÓL

A Bizottságnak a textiltermékekre vonatkozó rendelet 25. cikke értelmében tanulmányt kellett készítenie annak értékelésére, hogy van-e ok-okozati kapcsolat az allergiás reakciók és a textiltermékekben használt vegyi anyagok vagy keverékek között, és e tanulmány[19] alapján adott esetben jogalkotási javaslatot kell előterjesztenie a hatályos jogszabályoknak megfelelően. A tanulmány a nevezett cikknek megfelelően figyelembe vette a tagállami szinten elvégzett vizsgálatok eredményeit; e körben a textil késztermékekben található vegyi anyagokra összpontosított, a textilszálakat és a szöveteket azonban figyelmen kívül hagyta. A tanulmány nem terjedt ki a vegyi anyagokkal kapcsolatos foglalkozás-egészségügyi szempontokra és kockázatértékelésre sem. A tanulmány eredményei alapján ez a fejezet a textilgyártásban az allergén anyagokkal kapcsolatos problémák kezelésére szolgáló lehetőségeket tárja fel.

A textiltermékek többsége biztonságosnak tekinthető[20], bár az allergiára hajlamos egyéneknél allergiás reakció alakulhat ki a textilszálakkal – pl. önmagában a gyapjúval – vagy a textiltermékek gyártása során felhasznált egyes vegyi anyagokkal (vagy keverékekkel) szemben. Az adatok szerint valamennyi kontaktallergia kb. 1–2 %-át okozza textil[21] (és ezzel

---

18 A bőráruk címkézésére vonatkozó tanulmány hozzáférhető a következő címen: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/leather/files/study-report-labelling-leather_en.pdf.

19 Tanulmány az allergiás reakciók és a textilekben használt vegyi anyagok vagy keverékek közötti ok-okozati kapcsolatról, http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/files/studies/study-allergic-reactions-textile_en.pdf.

20 2012-ben a textilekre és ruházatra vonatkozó RAPEX-bejelentések túlnyomó többsége az övek/pántok/madzagok és nem a vegyi anyagok használatával összefüggő kockázatra vonatkozott.

21 BfR, 018/2007. sz. tájékoztatás: http://www.bfr.bund.de/cm/349/introduction_to_the_problems_surrounding_garment_textiles.pdf.

a kozmetikai termékek[22], a fém kiegészítők és a gyógyszerek után ez a negyedik leggyakoribb allergiaok). A textilekkel összefüggő allergiás esetek kb. 2/3-a a diszperziós színezékekhez köthető, amelyek közül némelyik allergiás kontakt dermatitiszt (ACD) okozhat allergiás egyéneknél. A jelenlegi tudományos ismeretek szerint a textil késztermékeknél használt egyes gyanták olyan anyagokat bocsáthatnak ki, amelyek ACD-t okozhatnak allergiás egyéneknél. Számos textil-adalékanyag és segédanyag időnként allergén hatást mutat, azonban a reaktív színezékek potenciálisan nem allergének. A textil késztermékekben maradhatnak olyan anyagok, amelyeket alapvető tulajdonságaik alapján bőrallergénként vagy bőrirritálóként tartanak nyilván.

Egyelőre nincs mód általános következtetést levonni arra nézve, hogy van-e ok-okozati kapcsolat az allergiás reakciók és a textil késztermékekben használt és azokban maradó vegyi anyagok között. Továbbra is bizonytalan a textil késztermékekben az allergén és irritáló vegyi anyagok tényleges kibocsátásának mértéke és koncentrációjának biztonságos küszöbértéke, ami megnehezíti a kockázatokra vonatkozó pontos és lényeges információk közlését a fogyasztókkal. Emellett kockázatértékelésre van szükség annak megállapítására, hogy ezek az anyagok a REACH korlátozási eljárása keretében teendő intézkedésre okot adó elfogadhatatlan kockázatot jelentenek-e. A szakmailag megalapozott és ellenőrzött epidemiológiai adat ritka[23], vagy ha mégis van ilyen, az nem friss.

A textilgyártásban felhasznált és a textil késztermékekben található anyagok túlnyomó többsége nem allergén és nem irritáló[24]. Vannak olyan aggodalomra okot adó anyagok[25], amelyek használatát a hatályos uniós jogszabályok (pl. a REACH, a kozmetikai termékekről szóló rendelet, a mosószerekről szóló rendeletek, és az uniós ökocímkéről szóló jogszabályok) korlátozzák vagy tiltják. Ami a különös aggodalomra okot adó anyagokat (*substances of very high concern*, SVHC) illeti, a Bizottság az Európai Vegyianyag-ügynökséggel és a tagállamokkal együttműködve 2012 végén felállított egy SVHC-menetrendet[26] valamennyi olyan SVHC meghatározása céljából, amelyek uniós szempontból fontosak, és ezeket a REACH rendelet értelmében 2020-ig felveszik az engedélyezésre váró anyagok jelöltlistájára. A menetrend keretében sor kerül többek között az olyan anyagok kiszűrésére és rangsoron belül lejjebb sorolására, amelyeket nem gyártanak és/vagy használnak az EU-ban, majd a kockázatkezelési elemző eszköz (RMO) segítségével meghatározásra kerül az EU-ban gyártott és/vagy használt anyagok jelentette potenciális kockázatok legmegfelelőbb kezelési módja. Adott esetben az elemzés során további, a REACH keretén belül vagy azon kívül végrehajtandó intézkedésre tesznek javaslatot. Egy lehetséges szabályozási megközelítésnek megbízható, ellenőrizhető és könnyen értelmezhető információkon kell alapulnia ahhoz, hogy a fogyasztók és a vállalkozások számára biztosítsa a kívánt előnyöket, és előmozdítsa a megfelelőséget, a végrehajtást és a piacfelügyeletet.

---

22 „A becslések szerint Európában az illatanyag-összetevőkkel szemben a lakosság egészében kialakuló kontaktallergia gyakorisága 1–3 %.” A fogyasztók biztonságával foglalkozó tudományos bizottság véleménye a kozmetikai termékekben található, allergiát okozó illatanyagokról, 7. o. Az SCCS/1459/11. sz. vélemény hozzáférhető a következő címen: http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_o_102.pdf.

23 „Az emberi dózissal végzett elicitációs kísérletekből kapott adatok több szempontból is igen korlátozottak.” Az SCCS/1459/11. sz. vélemény a kozmetikai termékekben található, allergiát okozó illatanyagokról, 8. o.

24 Hozzávetőleg 70 allergén anyagot határoztak meg. A KEMI 3/13. sz. jelentése, http://www.kemi.se/Documents/Publikationer/Trycksaker/Rapporter/Rapport-3-13-textiles.pdf.

25 Aggodalomra okot adó anyagok többek között: rákkeltő, mutagén és reprodukciót károsító, perzisztens, bioakkumulatív és mérgező, hormonháztartást zavaró anyagok stb.

26 Az SVHC-menetrend meghatározza a potenciális SVHC-k – többek között az allergének – különféle kategóriáinak a meghatározására és értékelésére vonatkozó eljárást. (http://register.consilium.europa.eu/pdf/hu/13/st05/st05867.hu13.pdf)

A további tevékenységek során valószínűleg az alternatív nem allergén anyagokra, valamint a kitettség- és kockázatértékelésre irányuló kutatásokra, a textil késztermékekből adott esetben kibocsátott anyagokkal kapcsolatos bizonytalanságok megválaszolására, továbbá az allergiás hatások elleni védelem céljából a koncentrációkra/határértékekre összpontosítanak majd. Az SVHC-menetrend végrehajtását szolgáló tevékenységek részei lehetnek az allergiás reakciók és a textiltermékekben található vegyi anyagok közötti összefüggést vizsgáló esetleges nyomon követési intézkedésnek. Az SVHC-menetrenddel kapcsolatos tevékenységek között szerepel egy ad hoc koordinációs csoport létrehozása az allergén anyagok kiszűrése és ezeken belül az esetleges SVHC-k meghatározása céljából. Ez a csoport a textiltermékekben található anyagoknak a 25. cikk szerinti tanulmánnyal összefüggésben elkészített jegyzékeit vizsgálná meg, és szükség szerint ezeket tovább rangsorolná, illetve RMO-elemzésnek vetné alá.

5. KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság megbízásából elkészített tanulmányok és az érdekeltek széles körével folytatott konzultációk arra mutattak, hogy az új kezdeményezések bevezetése a textiltermékekre vonatkozó új címkézési követelmények terén a fogyasztók érdekét szolgálja.

A Bizottság az elvégzett értékelések alapján ugyanakkor arra a megállapításra jutott, hogy az alábbiakban felsorolt címkézési követelményeket nem szükséges a textiltermékekre vonatkozó rendeletbe foglalni, mivel ezek már léteznek, vagy pedig mert kialakításuk szabályozási vagy nem szabályozási keretek között jelenleg is zajlik: i. a kezelésre és a méretre vonatkozó címkézéssel önkéntes rendszerek vagy szabványok foglalkoznak; ii. uniós és nemzetközi szinten szabványosítási tevékenységek vannak folyamatban különösen egy harmonizált méretmegjelölési és kódolási rendszer létrehozása céljából; és iii. a származási országra vonatkozó címkézéssel jelenleg a fogyasztási cikkek biztonságosságáról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslat foglalkozik, amely 7. cikkében több ágazatra kiterjedő megoldást kínál a származási országgal és a nyomon követhetőséggel kapcsolatos szempontokra.

A textilgyártás során felhasznált allergén anyagokra vonatkozó címkézési követelményeket illetően a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az alternatív és nem allergén anyagokkal kapcsolatos kutatás és azok alkalmazása terén további erőfeszítésekre van szükség. Noha léteznek olyan önkéntes címkézési rendszerek, amelyek célja a fogyasztók tájékoztatása a textiltermékekben található veszélyes anyagokról (többek között az allergén anyagokról), további vizsgálatra van szükség az allergén anyagokra vonatkozó információk terjesztését szolgáló címkézési rendszerekkel és más eszközökkel kapcsolatban. Emellett értékelni kell a textil késztermékekben található és a termékekből adott esetben kibocsátott anyagok (különösen az allergének) jelenlétének korlátozására szolgáló további intézkedések szükségességét, és adott esetben ezekkel a vegyi anyagokról szóló uniós jogszabályok által biztosított megfelelő eszközök, különösen a REACH rendelet keretében foglalkozni kell. Az ezzel párhuzamos folyamatok – pl. a textiltermékekre vonatkozó uniós ökocímke kritériumainak folyamatban lévő felülvizsgálata – eredményeit a Bizottság figyelembe veszi.